

Harjavallan kaupunki
kaavoitus@harjavalta.fi

Viite Lausuntopyyntö 19.6.2025

Aihe Harjavalta, lausuntopyyntö akkumateriaalien kierrätyslaitoksen asemakaava ja asemakaavan muutos, OAS

Satakunnan Museolta on pyydetty lausuntoa Harjavallan akkutehtaan akkumateriaalien kierrätyslaitoksen asemakaava ja asemakaavan muutoksen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta.

Asemakaavaa ja asemakaavan muutosta on ryhdytty laatimaan Fortum Battery Recycling Oy:n hakemuksen johdosta. Asemakaavan tavoitteena on mahdollistaa akkumateriaalien kierrätyslaitoksen rakentaminen alueelle. Kaavaprosessissa on tarkoitus laatia voimassa olevan yleiskaavan mukaiselle teollisuusalueelle, joka nykyisin on talousmetsää, asemakaavan muutos. Suunnittelualueelle osoitetaan teollisuus- ja varastoalue, jolle saa sijoittaa merkittävän, vaarallisia kemikaaleja valmistavan tai varastoivan laitoksen (T/kem). Suunnittelualueen raja-alue voi muuttua kaavaprosessin aikana.

Kaava-alue sijaitsee Harjavallan kaupungin ja Nakkilan kunnan rajalla, Kokemäenjoen eteläpuolella, Harjavallan keskustasta 3,5 km luoteeseen. Aluetta rajaavat etelässä Tampere–Pori-rautatie, lännessä metsävyöhyke ennen Nakkilan kunnan rajalla olevaa Kissakujaa, pohjoisessa metsäalue sekä idässä teollisuusalue. Kaava-alueen pinta-ala on noin 20 hehtaaria.

Kaava-alueen pohjoisreunaa rajaa 110 kV sähkölinja, joka johtaa yksityisyritysten sähköasemille. Alueen poikki kulkee siirtoviemäri. Suunnittelualueen lähistöllä on suurteollisuutta, metsää, peltoa ja Nakkilan kunnan puolella Kissakujan varrella omakotitaloja. Kaava-alueella ei sijaitse rakennuksia.

Alueella on voimassa Satakunnan vaihemaakuntakaava 2 (2019). Vaihemaakuntakaavassa alueelle ei kohdistu rakennetun kulttuuriperinnön tai maiseman arvoalueita. Sen sijaan suunnittelualueen pohjoispuolella sijaitsee valtakunnallisesti merkittävä maisema-alue (VAMA), Kokemäenjokilaakson kulttuurimaisemat, jota koskee suunnittelumääräys:

Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on otettava huomioon alueen kokonaisuus, erityispiirteet ja ominaisluonne siten, että edistetään niihin liittyvien arvojen säilymistä ja kehittämistä mukaan lukien avoimet viljelyalueet. Kaikista aluetta tai kohdetta koskevista suunnitelmista ja hankkeista, jotka oleellisesti muuttavat vallitsevia olosuhteita, tulee museoviranomaiselle varata mahdollisuus lausunnon antamiseen. Kohteen ja siihen olennaisesti kuuluvan lähiympäristön suunnittelussa on otettava huomioon kohteen kulttuuri-, maisema-, luonto- ja ympäristöarvot sekä huolehdittava, ettei toimenpiteillä ja hankkeilla vaaranneta tai heikennetä edellä mainittujen arvojen säilymistä.

Suunnittelualueella on voimassa 2024 hyväksytty yleiskaava, joka osoittaa suunnittelualueelle teollisuus- ja varastoaluetta, johon saa sijoittaa merkittävän, vaarallisia kemikaaleja valmistavan tai varastoivan laitoksen (T/kem). Nakkilan puolella on voimassa Nakkilan taajamaosayleiskaava 2035 ja osayleiskaavan (2017), jossa suunnittelualueen pohjoispuolelle kaavassa on osoitettu maatalousaluetta (M) ja pientalovaltaista asuntoaluetta (AP-2).

Suunnittelualueen länsiosassa on voimassa asemakaava (2015), jossa ei ole osoitettu alueelle suojelumerkintöjä.

Satakunnan Museon kannanotto

Arkeologinen kulttuuriperintö

Suunnittelualueella on Harjavallan yritysalueiden osayleiskaavan laatimisen yhteydessä toteutettu arkeologinen inventointi (Hannu Takala/Maanala Oy 2022). Alueelta tai sen lähiympäristöstäkään ei tunneta muinaismuistolain (295/1963) rauhoittamia kiinteitä muinaisjäännöksiä tai muita arkeologisia kohteita. Kaavahankkeella ei ole vaikutuksia arkeologiseen kulttuuriperintöön.

Rakennettu kulttuuriperintö ja maisema

Harjavallan akkutehtaan asemakaava sijoittuu alueelle, jossa on jo valmiiksi teollisuutta ympärillä. Lähistöllä sijaitsee myös valtakunnallisesti merkittävä maisema-alue, ja asemakaavassa onkin tärkeää yhteensovittaa teollistaloudelliset arvot sekä kulttuuriympäristö- ja maisema-arvot.

Satakunnan Museo esittää, että kaava-alueen ympärille osoitettaisiin EV-alue, jolla teollisen tuotantolaitoksen maisemallista häiriötä olisi mahdollista lieventää.

Teollisilla rakennuksilla on myös itsessään rakennustaiteellinen arvo, ja kaavamääräyksissä tulisikin huomioida, että rakennusten tulee mittasuhteiltaan muodostaa ympäristöön sopiva kokonaisuus. Lisäksi rakennusten julkisivukäsittelyn ja rakentamistapaan tulisi kiinnittää huomiota, jotta akkutehtaan kaava-alueesta muodostuisi kaupunkikuvallisesti eheä.

Satakunnan Museo

Museonjohtaja (sij.) Akuliina Aartolahti

Tutkija Sanna Kuusikari

Arkeologi Leena Koivisto

Tiedoksi

Varsinais-Suomen ELY-keskus/kirjaamo, Johanan Rinne
Satakuntaliitto/kirjaamo, Susanna Roslöf, Daniel Nagy
Museovirasto/kirjaamo

Tämä asiakirja on hyväksytty sähköisesti Porin kaupungin asianhallintajärjestelmässä